

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA
RIJEKA

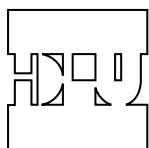
KRITIČAR
B I R A

Selektorica
Anamarija
Stibilj Šajn

KRITIČAR BIRA

Galerija Juraj Klović, Verdijeva 19, Rijeka

Travanj 2019.

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA
RIJEKA

Izdavač: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka
Rijeka, Korzo 28/II, Tel: 051/332-494, 338-809

Za izdavača: Damir Šegota

Organizator: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka

Prijevod teksta: Eva Ciglar

Oblikovanje kataloga: Branko Lenić

Tisak kataloga: Zambelli

Br. kataloga: 4 / 19

Naklada: 100

Rijeka

20 20

— Europska prijestolnica kulture European Capital of Culture

Izložba je realizirana sredstvima:
Odjela gradske uprave za kulturu Grada Rijeke
Ministarstva kulture Republike Hrvatske
Županije primorsko goranske

(FIG) URA

(PO)DOBA

Kada pratimo ljudsku kreativnu samosvijest kroz povijest, otkrivamo da je svako razdoblje likovne umjetnosti predstavljalo odraz šire društvene situacije. Umjetnost dakle ne nastaje u inkubatoru, izolirana od vanjskog događanja. Također suvremenu umjetnost ne može se odvojiti od vremena u kojem se nalazi, jer je odaziv na vrijeme strukturiran u samom djelu. To je unutarnji senzor vanjskih utjecaja i promjena.

U povijesti je mnogo toga bilo viđeno i *“dèjà-vu”* likovna produkcija često se čini teretom tvorcu, koji se pita kako biti drugačiji. Autor mora biti svjestan da je različitost u njemu samome, u njegovim pogledima, doživljaju, osjećajima, težnjama. Dopustiti mora da govori ono što je dio njegovog bića, ono što nosi u sebi i čime također percipira svijet oko sebe.

Suvremeno vrijeme donosi još više pitanja. Što je uopće umjetnost? Riječ umjetnost je naime posve prostituirana, izrabljena, prečesto korištena. Je li zaista sve što stvorimo umjetnost? Imaju li *“sitne”* likovne poruke isti učinak kao *“velika”* umjetnička djela? Kada jedno djelo postigne status umjetnosti? I kako u poplavi vizualnih informacija ostati na površini, biti uočljiv, vidljiv, priopćen, razumljiv, prihvaćen?

Umjetnost je vještina, je tehnika, umjetnost je sposobnost. O tome terminologija sama po sebi govori: *téchne, ars, art* i *kunst*. Autor naime mora osmišljenu ideju također materijalno provesti, mora biti majstor svoga rada, mora znati svoj zanat. No ipak umjetnik ne može raditi prema zapisanim *“recepturama”*, već ih mora podvrgnuti osobnom, subjektivnom mišljenju. Obrtnici preuzimaju već poznata rješenja i oblike koje naučeno ponavljaju ili variraju u brojnim izvedenicama. Likovni umjetnik tako mora uvijek iznova graditi unutarnju priču svakog pojedinog djela: sa svježim pristupima, s novim rješenjima, dakle s bogatstvom, koje proizlazi iz njegove osobne idejne riznice, odražavajući vlastitu percepciju prostora i vremena.

Likovno znanje je apsolutno potrebno. Ono je abeceda za pisanje likovnih priča. Tek kada ga svladaš možeš započeti stvarati paralele vizualnog svijeta, ali pogled mora pojedinac usredotočiti u smjeru osobnih percepcija, njegovih vlastitih osjećaja, njegovog senzibiliteta. Umjetnik mora svom umijeću dati povišenu vrijednost. Svojim likovnim djelom mora smišljati i stvarati nove vrijednosti. U svojim zamislima mora biti sposoban pronaći odgovarajuće tehnički-tehnološke postupke i prema potrebi izumiti nove, njegove vlastite recepture za adekvatno ostvarenje svojih ideja. Time *“proces”* umjetničkog stvaralaštva nije završen. Autor ima samo temelje, dva osnovna kriterija za uspostavljanje onog enigmatičkog, u njegovom djelu neobjašnjivog, drugačijeg i tako jako svojstvenog, onog *“ti nisi sais pas quoi”*, onog *“nepoznatog”*, ali prisutnog i neophodno potrebnog, onog što likovnom djelu doista daje umjetničku vrijednost. To je autorov izričaj, njegova poruka, sadržaj, ideja odn. forma njezinog oblikovanja u osjetnoj materiji. Naime, Vasily Kandinsky kaže da ona prava umjetnička djela crpe svoju snagu i postojanje iz umjetnika samog.

Svijet umjetnosti nije svijet potpune kreativne slobode. Ima svoj kodeks pravila, likovno-teoretske smjernice, ima načela likovne sintakse. Likovna djela nikako nisu samo zbirke neobičnih, ekscentričnih oblika i manje-više atraktivnih boja, iako ih u prvom trenutku, izvana, često tako vidimo. Umjetnička djela su organizirani sustavi takvih, iako neobičnih oblika i boja. Oblici i boje u njima moraju biti povezani na zakonit način. Autorovo djelo je umjetničko tek onda kada ima određenu likovno-formalnu strukturu, kada podnosi određenu organizaciju, zakonitosti i kada ostvaruje određena pravila.

Profesor Milan Butina napisao je: "Slika je, kao i svako drugo umjetničko djelo, koncizna stvarnost." Nijemci kažu za poeziju "*Dichtung*", dakle koncentraciju našeg odnosa prema stvarnosti. Umjetnost je zgušnjavanje naše potrebe po intenzivnom doživljavanju svijeta u sebi i sebe u svijetu. Dobro likovno djelo je maksimalna ekonomija izražajnih sredstava, koja svojom koncentracijom gledatelja intenzivnije nagovara od drugih predmeta i stvari u okruženju, čak i ako s njim nema nikakvog posebnog odnosa. Pravo umjetničko djelo dirne.

Iako je umjetničko djelo ono koje nosi dio samog autora, njegov najosobniji, najintimniji dio također nosi odraz vremena, prostora, društvene situacije. I ove sadržaje ne možemo i ne smijemo izostaviti iz nekog šireg kruga čimbenika iz društvenog konteksta, iz stanja, uvjeta, normativa, uvjerenja i razmišljanja tipičnih za neko vrijeme i prostor.

Umjetnička djela su tako jače nagovarajuća. U izjavi je sakrivena još jedna misao, tj. da i imitacijom treba nadmašiti imitaciju.

Ono što vidiš je ono što vidiš, napisao je Frank Stella. S tim je riječima pokazao suštinu minimalizma. No, ako izvučemo autora iz konteksta takvih tendencija, onda u njegovoj misli možemo shvatiti nešto, na što umjetnost ne smije biti reducirana. Za njegovu vidljivu figuru mora sadržati nevidljivi svijet, ono što ju održi na površini, što joj daje publiku koja joj omogućuje da živi i preživi. Za "briljantnu" sliku mora biti prisutan svijet misli, poruka, dubljih značenja.

Danas je umjetnik stavljen pred zahtjevan zadatak, kako napraviti nešto što je drugačije. A ujedno mu suvremeno multimedijско vrijeme i njegova kreativna sloboda otvaraju vrata u beskonačnost u kojoj on može tražiti nova osmišljanja i pluralne odnose. S tim umjetnost postaje područje otkrivanja različitih i do sada nepoznatih sadržaja i sustava koji se stalno mijenjaju i promjenjuju kao i sve oko nas. Umjetnik je također neizostavni dio eksperimenta suvremenog društva. U njega ga povlači neumoljiva centrifugalna sila i tako postaje podređen sustavu svijeta u kojem živi i stvara i od njega zahtijeva korak u novo. Prepoznavanje i percepcija civilizacije svijeta često se poriče i suvremene umjetničke prakse neumorno čeznu po predstavama, drhte u izvedbama u kojima se sve više smanjuje prisutnost usko likovnog. U vrijeme kada praktički ne postoji nikakav ideološki i normativni sustav, jedini je pravi put da se umjetnik okreće sebi i neprestano ponovno ispituje vlastitu sposobnost senzibilnog stvaranja osobne ikonografije isprepletene s vlastitom umjetničkom refleksijom i likovno-vizualnom izvedbom.

Danas je likovna umjetnost medijski otvoren i prijelazni prostor. To također dokazuju odabrana djela. Tako pojam likovno sve više postaje vizualno (vizualan, lat. visualis) ili vizualan (fr. visuel) i predstavlja sve što primijeti naše oko.

Mnoga tehnički-tehnološka pomagala i novi materijali pokreću granice i mijenjaju konvencije. Ali sve te nove mogućnosti samo su odgovor na postojanje današnje civilizacije što nipošto nije garancija da smo s njima bliže likov-

noj umjetnosti. Radi se samo o rukovanju tehnikom, u iskorištavanju novih mogućnosti vizualizacije. Iako ih se poslužujemo te ih čak i ističemo moramo na prvo mjesto staviti izražaj umjetničkog identiteta i kvalitete. O tehnologiji s kojom je umjetničko djelo nastalo uostalom ovisila su sva razdoblja povijesti umjetnosti.

Silni razvoj suvremenih tehnologija i njihov utjecaj na umjetnost 20. i 21. stoljeća postoji, ali osim toga, svoj suvereni i uvjerljiv umjetnički život može živjeti i sve ono što još možemo staviti pod kategoriju klasičnog. U heterogenoj poetici pojedinaca se osjeti upravo to - postojanje onoga što je vječno, što može biti temelj za revitalizaciju, što je preduvjet za koračanje u novom smjeru i povratak. Mediji i načini likovne vizualizacije su naime izrazito prelazna područja.

Vječite teme su one koje su uvijek iznova zanimljive i koje autoru dopuštaju da ih ostvari svježim pristupima, a prije svega u svom osobnom stilu. Omogućuju mu da se osvrne na prošlost i živi sadašnjost, da traži izvorno, iz davnina i preslikava suvremeno, a prije svega autentično.

Putovanja od stvarnog do vlastitog prezentacijskog svijeta su uzbudljiva. Ona su izazov stvaratelja koji mora nadmašiti, promijeniti ono što njegovo oko primjećuje u prostoru i vremenu. Iako je ono što postoji inspirativno, autor mora to preobučiti u vlastite spoznaje.

Želimir Hladnik se u svom stvaralaštvu koristi različite konvencionalne i nekonvencionalne kiparske materijale. Sa Spartakusovim oltarom sjeća se slavnog tračkog gladijatora i stvara spomenik slobodi. Čvrstost heroja obuhvaća u kubus, koji je stabilna muška forma. A boja joj zajedno sa strukturalnom epidermom daje posebnu moć i patinu.

Hari Ivančić svoje *Zemlje* stvara u plemenitoj tehnici slikanja uljem. U slikovnom polju nanosi bogate impaste boja te im omogućuje da međusobno komuniciraju, dok istovremeno svaki nanos očuva vlastitu autonomiju. Događanje ima učinak na razini palimpsesta jer niži slojevi nisu prekriveni. Slike donose osjećaj motiva kao uzgon likovne supstance i njezine površinske fibrilacije.

Andrea Kršul u seriji slika istražuje ženu i njezinu tjelesnu reprezentaciju, a prioritet njezinog interesa namijenjen je rječitosti različitih tjelesnih stavova. Figuralni lik modelira širokim potezima kista koji ostavljaju tragove senzibilno odabranih i tonski uigranih vrijednosti boja. Sva kreativna pažnja posvećena je figuri koja komunicira s praznom pozadinom u koju postepeno nestaje ili se s njom identificira.

Branko Lenić je vrijedni sakupljač odsluženog i odbačenog. Sve to prevodi u sfere likovnog i porukodavnog. Assemblage gradi od daščica koje ispod šarenih nanosa prikazuju likovnost i ljepotu organskog materijala. Drvene daščice djeluju kao horizonti koji otkrivaju slojeve prošlosti, a vertikalnim dizajnom podižu materiju u duhovne sfere.

Artefakt **Zdravka Milića** podsjeća na otvoreni krilni oltar za koji koristi dio starog namještaja. U središnji prostor postavlja svoje likovno djelo dvodimenzionalno i trodimenzionalno sa slikarskim i kiparskim elementima. Poklanja se onoj umjetnosti koja je još uvijek klasična, koja povezuje prošlost sa sadašnjošću, koja nevidljivo učini vidljivom i čak haptički uzbudljivim.

Bruno Paladin nikada ne ostaje u prošlosti, iako od nje povlači vodilju za put naprijed. Njegova kreativnost je istraživačka i eksperimentalna, a njegov likovni svijet medijski prolazan. Varijabilne forme, plohe boja, linije i strukture postaju sastavni dijelovi koje unosi u svoj kreativni mehanizam te s njime stvara likovno usavršene, unutarnje dinamičke, a istovremeno uravnotežene konstrukte.

Tea Paškov traži inspiraciju u svijetu vanjskoga. Odlučnim vehementnim potezom osvaja slikovno polje i na njemu ostavlja žive tragove koji iz lazurnosti prelaze u materijalnu konkretnost te u punosti manifestiraju izvorni dojam slikarskih mikro struktura. Njezina djela su ekspresivna, jakih boja i razigrana.

Miljenku Šepić zanimaju motivi prirode, ali ne gleda u prostornu iluziju slikovitih prirodnih okruženja, nego iz mikro stvara makro vizualne fascinacije. Njezin odaziv na ljepotu stvaranja je izvorni, a likovni govor jasan i očišćen. Slikarica mijenja energiju prirode u energiju boja.

Aleksandar Tomulić kroz fotografski medij istražuje odnos čovjeka i arhitekture, između sitnosti čovjeka i impozantne arhitektonske ljuske. Interijer razumijemo u svoj njegovoj stvarnosti. Prostor je također privukao autora zbog svjetla. S njom se je dotaknuo rođenja i suštine fotografskog zapisa.

Georgette Yvette Ponte je mlada umjetnica koja se posvećuje ljudskoj figuri u povijesti umjetnosti, eksploatiranoj tematici. Primjenjuje je u kiparstvu i slikarstvu, kao portret ili akt. Na čvrstim temeljima klasičnog figuralnog stvaralaštva gradi u vlastitom smjeru. Ovoga puta vanjska svojstva tijela i unutarnji tajanstven svijet oblikuje virtuosnim potezima nanosima boje zaigranim u plavom.

Ako težimo globalizaciji u današnjem svijetu, ako težimo ujedinjenju, a u umjetnosti želimo upravo suprotno da zaživi otvorenost kreativnog duha pojedinca i moć njegovog stvaralačkog karaktera. Odabirom autora željela sam istaknuti upravo otvorenost, svojstvenost i moć (po)dobe / (fig)ure / (post)ere te dokazati da umjetnik u realizaciji postavljenih ciljeva mnogo toga na raspolaganju, no duhovnu supstancu mora u svoje djelo unijeti sam! Može ga stvoriti iz materije ili iz jasne vlastite vizije.

Anamarija Stibilj Šajn

Želimir Hladnik
Spartakusov oltar 3, 2018., drvo, visina 13,5 cm

Hari Ivančić
Zemlje, 2015. ulje na platnu, 100 x 116 cm

Branko Lenić
Nevidljivi Horizonti, 2018.,
assamblage, 176 x 52 cm

Andrea Kršul
Živa, 2019.,
ulje na platnu, 60 x 80 cm

Georgette Yvette Ponté
Rapsodija u plavom 1, 2018.,
akril na platnu, 70 x 100 cm

Zdravko Milić
Cydoniadrón, 2018.,
kombinirana tehnika,

Miljenka Šepić
Igra boje, livada, 2012.,
akril na platnu, 100 x 100 cm

Aleksandar Tomulić
Step 6, 2018.,
crno-bijela fotografija, 30 x 45 cm

Bruno Paladin
Isprekidane crvene staze, 2017.,
kolaž na platnu, 60 x 60 cm.

Tea Paškov
Trenutak u vremenu I i II, 2017.,
kombinirana tehnika, 90 x 160 cm

Galerija
Juraj
Klović
Rijeka

Verdijeva19
Rijeka
Travanj 2019.

